

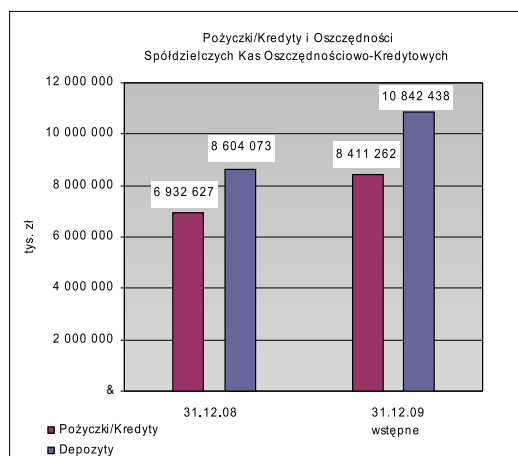
SPRAWOZDANIE ZARZĄDU KASY KRAJOWEJ ZA ROK 2009

1. SYTUACJA SKOK W ROKU 2009

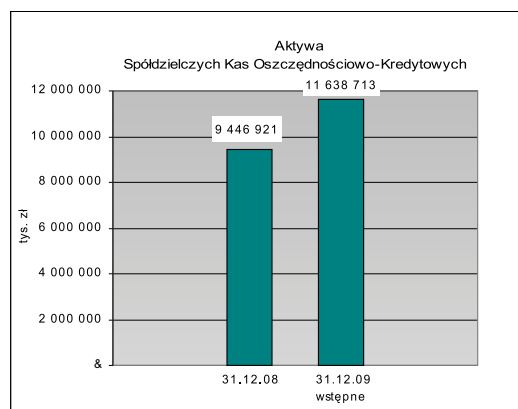
Pomimo trwającego kryzysu, jaki nadal panował w gospodarce światowej, czego efektem jest spowolnienie wzrostu gospodarczego na całym świecie a także w Polsce, Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe nie tylko utrzymały swoją pozycję rynkową, lecz kontynuowały jej umacnianie. Cechą wyróżniającą SKOK, szczególnie wartą podkreślenia w dobie kryzysu, jest całkowicie polski kapitał, co eliminuje ryzyka związane z koniecznością dostarczania środków pieniężnych do przechodzących kryzys podmiotów założycielskich innych instytucji, mających siedziby poza granicami Polski. Tym samym Kasy nie odczuwają negatywnych zjawisk zachodzących w instytucjach finansowych o charakterze międzynarodowym. SKOK cieszą się zaufaniem społecznym, a ich budowa oparta wyłącznie na krajowym kapitale okazała się być niezaprzeczalnym atutem Kas.

Głównym segmentem, w jakim Kasy prowadzą działalność jest sektor kredytu konsumenckiego oraz depozytów. Coraz większym powodzeniem cieszą się rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe, w ramach których członkowie mogą korzystać z nowoczesnych instrumentów, ułatwiających korzystanie ze środków zdeponowanych na tych rachunkach, takich jak bankowość elektroniczna (e-SKOK) czy też karty płatnicze Visa.

Roczna dynamika przyrostu depozytów oraz kredytów od kilku lat nie ulega zmianie - także w 2009 r. była ona bardzo dobra. W segmencie depozytów wyniosła ona 26,0% (względem roku 2008); korzystny trend wzrostowy można było także zauważyć w segmencie pożyczek i kredytów, pomimo przywrócenia na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego ograniczeń terminów, na jakie mogą być udzielane pożyczki i kredyty – wzrost wyniósł 21,3% (względem roku 2008).

Dzięki przyrostowi oszczędności gromadzonych w Kasach istotnie wzrosły aktywa kas spółdzielczych – na koniec grudnia 2009 r. wg wyników wstępnych osiągnęły one kwotę 11.638.713 tys. zł, co oznacza przyrost o 23,2% względem roku ubiegłego.

W roku 2009 rozwijane były wprowadzone w latach ubiegłych usługi, które wzbogacają ofertę SKOK i zwiększają funkcjonalność rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych – karty Visa oraz usługa bankowości internetowej e-SKOK. Od końca roku 2008 liczba użytkowników usługi e-SKOK zwiększyła się niemal dwukrotnie - aktualnie korzysta z niej ponad 130 tys. członków SKOK; ponad 350 tys. członków Kas użytkuje karty Visa. W roku 2009 dzięki objęciu akcji w dwóch spółkach: Global Cash Solutions i eCard liczba bankomatów oznaczonych logo SKOK 24 wzrosła do 747, co sprawia, że system SKOK dysponuje jedną z większych sieci bankomatów w Polsce.

2. DZIAŁALNOŚĆ STATUTOWA KASY KRAJOWEJ

PRACE LEGISLACYJNE

Rok 2009, pod względem prac legislacyjnych, został zdominowany przez prace nad nowym projektem poselskim Ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. W dniu 5 listopada 2009 r. ustawa została uchwalona przez Sejm, jednakże Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej złożył wniosek do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności przyjętej ustawy z konstytucją. Wniosek został podyktowany przekonaniem Prezydenta, iż zaskarżona ustawa zbyt dalece ingeruje w samorządność i niezależność spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, będących zrzeszeniami obywateli, korzystającymi z konstytucyjnej ochrony. Z komunikatu wystosowanego przez Kancelarię Prezydenta wynika, iż Prezydent nie jest przeciwnikiem nadzoru nad Kasami, służącego zagwarantowaniu ich prawidłowego działania, jednakże stoi na stanowisku, że jego zakres musi uwzględniać specyfikę Kas wynikającą z ich spółdzielczego charakteru oraz rodzaju prowadzonej działalności. W opinii Prezydenta przy uchwalaniu ustawy nie zostały zachowane zasady obowiązujące przy tworzeniu prawa oraz naruszone zostały fundamentalne zasady konstytucyjne, w tym przede wszystkim zasada wolności zrzeszania, zasada zaufania obywateli i ich organizacji do państwa, zasada przyzwoitej legislacji, zasada wolności gospodarowania, zasada ochrony własności oraz zasada równości wobec prawa. Mając na uwadze wskazane naruszenia, Prezydent RP wniósł o uznanie ustawy w całości za niezgodną z Konstytucją RP. Zastrzeżenia Prezydenta wzbudziły przede wszystkim: przepisy dotyczące tworzenia spółdzielczych kas, co ma następować w trybie zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, przy czym w sposób nieostry ustawodawca wskazał przesłanki odmowy wydania przedmiotowego zezwolenia, zbyt daleko idąca ingerencja ustawodawcy w samorządność i autonomię Kas. W opinii Prezydenta tworzenie i działalność kas spółdzielczych ma wymiar konstytucyjny, albowiem wywodzić je należy ze wspomnianej wolności zrzeszeń. Wątpliwości wzbudziły również nieadekwatne, w stosunku do formy działalności i ustanowionego nadzoru, ograniczenia swobody działalności gospodarczej prowadzonej przez Kasy. Apele o niepodpisywanie przez Prezydenta niekorzystnej dla Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych ustawy skierowały także inne organizacje, takie jak: Międzynarodowy Związek Spółdzielczy (ICA), Krajowa Rada Spółdzielcza, World Council of Credit Union (WOCCU), NSZZ „Solidarność” oraz Forum Związków Zawodowych.

Wniosek Prezydenta został złożony do Trybunału Konstytucyjnego w dniu 30 listopada 2009 r.

Kasa Krajowa złożyła dwie skargi do Komisji Europejskiej dotyczące dyskryminacji kas spółdzielczych na gruncie prawa polskiego. Pierwsza z tych skarg została złożona w grudniu 2009 roku do Dyrektoriatu Generalnego ds. Konkurencji (Directorate General for Competition) i dotyczy dyskryminacji Kas w stosunku do innych podmiotów działających na rynku finansowym na gruncie systemu fiskalnego (SKOK nie może zaliczać do kosztów uzyskania przychodu odpisów amortyzacyjnych), natomiast w lutym 2010 roku została złożona do Dyrektoriatu Generalnego ds. Rynku Wewnętrznego i Usług (Directorate General for Internal Market and Services) skarga na działania ustawodawcy i rządu RP, dotycząca przygotowania i przyjęcia przepisów istotnie pogarszających pozycję konkurencyjną SKOK wobec innych uczestników rynku finansowego.

Kasa Krajowa w ciągu całego roku prowadziła także intensywny monitoring pozostałych prac legislacyjnych celem zapewnienia, aby projektowane akty prawne (lub ich nowelizacje) niezależnie od ich rangi uwzględniały, obok innych instytucji finansowych, także Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe, przeciwdziałając tym samym dyskryminowaniu osób korzystających z usług Kas, jak i samych Kas.

W roku 2009 Kasy zostały uwzględnione w następujących aktach prawnych:

- 1) ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie Ustawy o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych - przekazanie premii gwarancyjnej wskazanej przez właściciela książeczki mieszkaniowej instytucji ustawowo upoważnionej do udzielania kredytów, w przypadku udzielenia przez tę instytucję właścicielowi książeczki mieszkaniowej kredytu przeznaczonego na sfinansowanie określonych w ustawie celów;
- 2) ustawie z dnia 12 lutego 2009 r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym („ustawa płynnościowa”) – zmiana definicji „instytucji finansowej”, którą w rozumieniu ustawy została także Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa, co spowodowało, że SKOK zostały objęte przepisami tej ustawy;
- 3) ustawie z dnia 23 kwietnia 2009 r. o zmianie Ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu

Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin - znowelizowane przepisy umożliwiają otrzymanie rent i emerytur wojskowych także na rachunek uposażonego w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej;

- 4) ustawie z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (DzU z 2009 r. nr 77, poz. 649) - Kasy, pomimo że otrzymały status jednostki zainteresowania publicznego zostały zwolnione z obowiązku powoływania komitetów audytu;
- 5) ustawie z dnia 24 kwietnia 2009 r. o zmianie Ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy – Prawo bankowe (DzU z 2009 r. nr 71, poz. 609) - zwrotu nadpłaty, która powstała w wyniku umorzenia odsetek za zwłokę, ZUS może dokonać także na wskazany rachunek w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej;
- 6) ustawie z dnia 19 czerwca 2009 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych udzielonych osobom, które utraciły pracę - zmiana definicji „instytucji kredytującej” powoduje, że Kasy zostały włączone do kręgu instytucji udzielających kredytów mieszkaniowych, w spłacie których, w przypadku utraty pracy, można ubiegać się o pomoc państwa;
- 7) ustawie z dnia 18 czerwca 2009 r. o zmianie Ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych oraz ustawy Prawo bankowe - Kasy są obowiązane realizować wpłaty dokonywane gotówką oraz polecenia przelewu, dotyczące należności, do których stosuje się przepisy ustawy Ordynacja podatkowa oraz rozporządzenia nr 2913/92/EWG z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy Kodeks Celny (DzUrz WE L 302 z 19.10.1992), bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w terminie 2 dni roboczych od dnia przyjęcia gotówki lub obciążenia rachunku członka Kasy;
- 8) ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej art. 75.1. - na pisemne żądanie właściwego organu Służby Celnej, wydane w związku z toczącym się postępowaniem Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych są obowiązane do sporządzania i przekazywania wnioskowanych przez ten organ informacji;
- 9) rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 24 marca 2009 r. w sprawie wzoru wniosku o wpis do ewidencji działalności gospodarczej - część EDG-RB „Informacja o rachunkach bankowych” (ten wniosek dotyczy tylko osoby fizycznej podlegającej wpisowi do ewidencji działalności gospodarczej)

w instrukcji wypełniania wskazano, że „można wskazać rachunki posiadane w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej”;

- 10) rozporządzeniu ministra Obrony Narodowej z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie warunków i trybu przyznawania nagród i zapomóg żołnierzom zawodowym - wypłaty zapomogi można dokonać w formie bezgotówkowej na rachunek w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej;
- 11) rozporządzeniu ministra Obrony Narodowej z dnia 2 czerwca 2009 r. w sprawie przyznawania pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki dla dzieci, które pobierają rentę rodzinną po zmarłym żołnierzu lub inwalidzie wojskowym - pomoc wypłacana jest w formie pieniężnej, może być wypłacona w formie bezgotówkowej na rachunek w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej, wskazany przez dziecko lub jego przedstawiciela ustawowego;
- 12) rozporządzeniu ministra pracy i polityki społecznej z dnia 24 sierpnia 2009 r. w sprawie przyznawania i wypłaty świadczeń z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przedsiębiorcom w przejściowych trudnościach finansowych - przedsiębiorca wnioskujący o przyznanie pomocy z Funduszu może dołączyć zaświadczenie Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej o numerze prowadzonego rachunku, gdzie następnie następuje przekazanie przyznanych świadczeń finansowych;
- 13) rozporządzeniu ministra finansów z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących – przewiduje uzależnienie prawa do zwolnienia od określonej formy zapłaty z wykorzystaniem rachunku lub przelewu także jeżeli jest to rachunek w SKOK lub przelew wykonany za pośrednictwem SKOK.

DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWA I WYDAWNICZA

W 2009 roku działalność szkoleniowa prowadzona była we współpracy z Fundacją na rzecz Polskich Związków Kredytowych oraz powołaną - w ramach Fundacji - w październiku Akademią Spółdzielczą. Prowadzono różnorodne formy działań edukacyjnych przeznaczonych zarówno dla członków, władz, jak i pracowników Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych. Szkolenia odbywały się w formie jednodniowych warsztatów, szkoleń specjalistycznych oraz informacyjnych, kilkudniowych warsztatów i szkoleń specjalistycznych, studiów podyplomowych oraz kursów e-learningowych.

Ogółem w przeprowadzonych szkoleniach łącznie udział wzięły 602 osoby, w tym w kilkudniowych szkoleniach specjalistycznych 96 uczestników

(szkolenia doskonalące dla głównych księgowych, specjalistów do spraw kontroli wewnętrznej, specjalistów od spraw kredytów), w jednodniowych szkoleniach specjalistycznych 168 osób, w kursach e-learningowych dot. przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy zgodnie z zaleceniami Generalnego Inspektora Informacji Finansowej (GIIF) 338 osób. W ramach zajęć organizowanych przez Akademię Spółdzielczą dla pracowników SKOK przeszkolono 28 osób.

Tak jak w latach poprzednich Fundacja wydawała jako materiał samokształceniowy - czasopismo *Pieniądze i Więź* - Kwartalnik naukowy poświęcony problematyce ekonomicznej, prawnej i społecznej, kierowany do władz oraz personelu kierowniczego SKOK.

Działający w ramach Fundacji Instytut Stefczyka zajmuje się działalnością naukową i wydawniczą. W ramach realizowanych przez Instytut prac badawczych w październiku przeprowadzono badanie fokusowe, dotyczące postrzegania SKOK, przeprowadzono badania ankietowe w SKOK na temat prospołecznej działalności Kas.

W ramach działalności Instytutu ukazało się także szereg publikacji poświęconych spółdzielczości i zagadnieniom ekonomicznym: „Rynki Finansowe. Mikrofinanse” praca zbiorowa pod redakcją prof. dr hab. Elżbiety Ostrowskiej, „Likwidacja spółdzielni” Marty Stepnowskiej-Michaluk adiunkta KUL, „Zbiór tekstów spółdzielczych Edwarda Abramowskiego” opracowanie we współpracy ze Stowarzyszeniem Obywatel - Obywatelom, Krajową Radą Spółdzielczą i Instytutem Spraw Obywatelskich. Instytut wydaje także biuletyn - w zeszłym roku ukazały się dwa numery „Spółdzielnie socjalne – pomysł na trudne czasy” oraz „Wykluczenie finansowe – możliwości rozwiązań”.

REGULACJE NADZORU I JEDNOLITE PROCEDURY ŚWIADCZENIA USŁUG

W związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 marca 2009, stwierdzającym niezgodność z konstytucją art. 15 Ustawy o finansowym wsparciu rodzin w nabywaniu własnego mieszkania zostało między innymi przywrócone ograniczenie, na jakie Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe mogą udzielać pożyczek i kredytów oraz konieczność ustanawiania hipoteki w formie aktu notarialnego. Z uwagi na powyższe w marcu oraz w kwietniu Kasa Krajowa dokonała nowelizacji jednolitych procedur świadczenia usług w zakresie

wprowadzenia do jednolitych wzorów terminów, na jakie mogą być udzielane pożyczki i kredyty oraz definicji celów mieszkaniowych.

W 2009 r. dokonano istotnych zmian regulacji dotyczących działalności gospodarczej. W styczniu został przyjęty znowelizowany Regulamin rachunków „Tandem” wraz ze wzorem umowy rachunku i znowelizowana Instrukcja w sprawie prowadzenia rachunków Tandem. W grudniu został uchwalony odrębny Regulamin udzielania pożyczek i kredytów na cele związane z działalnością gospodarczą wraz ze wzorami umów: pożyczki, kredytu oraz linii pożyczkowej przeznaczonych dla przedsiębiorców.

We wrześniu zostały przyjęte znowelizowane jednolite procedury świadczenia usług depozytowych, Regulamin lokat terminowych wraz ze wzorami umów lokat zwykłych oraz lokat rentierskich - wprowadzono regulacje, umożliwiające przyjmowanie lokat o stałych stopach procentowych, lokat które kończą się przelewem na rachunek oszczędnościowo-rozliczeniowy oraz wprowadzono także nowy produkt – lokatę jednodniową.

W marcu została opracowana i przesłana do Kas regulacja nowej usługi – Antykrzysowej Linii Pożyczkowej, natomiast w styczniu uchwalono wzory umów o kartę Visa dla użytkowników, odrębnych wzorów umów o kartę do rachunku „Tandem” w wersji dla osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą oraz spółki cywilnej.

W lutym dokonano zmiany normy dopuszczalnego ryzyka w zakresie ustalania zdolności kredytowej członków Kas. Norma wprowadziła nowe zasady ustalania minimalnej zdolności kredytowej kredytobiorców oraz zobowiązała Kasy do opracowania i wdrożenia procedur określających zasady badania zdolności kredytowej w SKOK w całym obszarze działalności pożyczkowej i kredytowej SKOK.

We wrześniu w ramach obowiązków informacyjnych został wprowadzony obowiązek powiadamiania Kasy Krajowej o zawartych umowach pośrednictwa ubezpieczeniowego, w lipcu natomiast została znowelizowana uchwała dotycząca obowiązków sprawozdawczych SKOK.

DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA I ROZLICZENIOWA

Kasa Krajowa pełni funkcję centrali finansowej Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych. W roku 2009 Kasy zaciągnęły kredyty na łączną kwotę 81.420.000 zł. Poza działalnością kredytową, Kasa Krajowa gromadziła również część środków Kas, lokowanych w postaci depozytów – lokat obowiązkowych oraz lokat dobrowolnych. Na koniec 2009 r. zgromadzono z tego tytułu 1.349.429.020,95 zł, co było sumą wyższą o blisko 40% w porównaniu ze stanem na koniec roku 2008.

Nadwyżka środków zgromadzonych przez Kasę Krajową była inwestowana na rynku finansowym w lokaty bankowe, bony i obligacje skarbowe, jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych oraz komercyjne weksle inwestycyjno-terminowe.

W roku 2009 r. była kontynuowana polityka utrzymywania bezpiecznego i płynnego portfela inwestycyjnego Kasy Krajowej. Bezpieczeństwo portfela wynika z inwestowania w aktywa o niskim ryzyku inwestycyjnym. Natomiast polityka płynności polega głównie na tworzeniu portfela inwestycyjnego z instrumentów łatwo zbywalnych lub/i o krótkich terminach zapadalności oraz optymalnie zaplanowanej zapadalności poszczególnych instrumentów finansowych.

Przestrzeganie stosownych regulacji zewnętrznych i wewnętrznych skutkuje ograniczeniem ryzyka kredytowego poprzez odpowiednią dywersyfikację portfela aktywów. Wzorem lat ubiegłych nielimitowane pozostają jedynie inwestycje w instrumenty o najwyższej wiarygodności, tj. papiery wartościowe emitowane lub gwarantowane przez Skarb Państwa lub Narodowy Bank Polski.

W ciągu roku 2009 wzrosła wartość funduszy Kasy Krajowej. Wartość funduszu udziałowego na dzień 31.12.2009 r. wyniosła 4.655.200 zł, wartość funduszu zasobowego 121.000 zł, natomiast wartość funduszu stabilizacyjnego 379.972.454,87 zł. Ze środków funduszu w roku 2009 zostały udzielone kredyty stabilizacyjne na łączną kwotę 43.850.000 zł; całkowite zaangażowanie w pomoc stabilizacyjną wynosi 53.673.857 zł.

W Kasach w dalszym ciągu realizowana jest usługa zleceń płatniczych. W roku 2009, w porównaniu do roku 2008, ilość przelewów przychodzących wzrosła o 16,5% natomiast przelewów wychodzących nieznacznie spadła - o 4,8%.

NADZÓR

Głównym celem działania Kasy Krajowej jest zapewnienie bezpieczeństwa zgromadzonych w SKOK oszczędności. Kasa Krajowa wykonuje nadzory poprzez lustracje i system kontroli oraz prowadzi stały monitoring sytuacji finansowej SKOK w oparciu o przesyłaną przez Kasy sprawozdawczość dekadową, miesięczną, kwartalną, półroczną i roczną. Na stałe wprowadzony został obowiązek przesyłania dekadowego raportu dotyczącego płynności w SKOK.

Na potrzeby bieżącej analizy sytuacji finansowej SKOK stosowany jest system analizy wskaźnikowej KAPER, który stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające weryfikację sytuacji finansowej Kas. Wyniki analiz osiągniętych przez SKOK wskaźników służą do oceny ich sytuacji finansowej, realizowanych planów odbudowy kapitału oraz programów naprawczych. Realizacji opisanego wyżej celu służą także czynności sprawdzające, podejmowane w miejscu prowadzenia działalności SKOK: lustracje, kontrole oraz inne czynności związane z potrzebą wyjaśniania pojawiających się problemów. Celem tych działań jest także weryfikacja przestrzegania przepisów prawa oraz norm stanowionych przez Kasę Krajową.

W wykonaniu powyższego w roku 2009 Kasa Krajowa przeprowadziła w Kasach:

- 24 lustracje,
- 5 kontroli,
- 6 postępowań wyjaśniających.

W związku z obowiązywaniem w kasach spółdzielczych przepisów Ustawy z dnia 16 listopada 2001 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego środków finansowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu Kasa Krajowa, jako instytucja współpracująca z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej przeprowadziła w Kasach 24 kontrole dotyczące przestrzegania przepisów wyżej wymienionej ustawy. Informacje z kontroli były przekazywane do Generalnego Inspektora Informacji Finansowej.

W roku 2009 Kasa Krajowa podjęła jedną uchwałę w sprawie wprowadzenia zarządu komisarycznego.

PROMOCJA I REKLAMA

Wszelkie działania marketingowe (promocja, reklama, działania w obszarze public relations) podejmowane w 2009 przez Kasę Krajową na rzecz SKOK finansowane były ze składek Kas na fundusz promocyjno-reklamowy, na który SKOK wpłaciły 11.386.348,75 zł. Realizację wszystkich zadań związanych z działaniami w tym zakresie powierzono spółce systemu SKOK - Media SKOK sp. z o.o.

W związku z przesunięciem przez producenta i dystrybutora na rok 2009 premiery filmu „Popiełuszko. Wolność jest w nas”, którego SKOK są oficjalnym sponsorem, przeprowadzono działania promocyjne, utrwalające wizerunek spółdzielczych kas jako instytucji odwołującej się do polskiej historii, tradycji i wartości chrześcijańskich.

Kasa Krajowa wsparła także standardowe działania producenta i dystrybutora zmierzające do jak najlepszej promocji i reklamy filmu, podkreślające jednocześnie rolę spółdzielczych kas w jego powstaniu i przywołujące podobne inicjatywy kulturalne SKOK. Reklamy prasowe miały trzy formy wizerunkowe, a umieszczono je w 13 tytułach prasowych łącznie.

W działaniach popularyzujących film pojawiało się logo SKOK wraz z informacją o sponsoringu - logo SKOK wraz z hiperłączem do strony www.skok.pl zostało umieszczone na oficjalnej stronie internetowej filmu, która wzbogacona została o prowadzony we współpracy z IPN portal poświęcony ks. Jerzemu Popiełuszce. W muzeum ks. Jerzego Popiełuszki umieszczone zostały (trwale eksponowane) tablice reklamowe filmu „Popiełuszko” z widocznym logo SKOK. Informacja o sponsorowaniu filmu przez SKOK przekazywana była przez producenta w trakcie udzielanych wywiadów i wypowiedzi, została także umieszczona w materiałach edukacyjnych (płyta CD) przygotowanych przez Narodowe Centrum Kultury, w ramach akcji „Prawda jest nieśmiertelna”.

Od 1 lutego prowadzona była ogólnopolska kampania promocyjna i reklamowa filmu, w której prezentowane było logo SKOK. Na kampanię składały się: kampania telewizyjna (58 spotów na antenie TVP 1/TVP 2/TVP Info), prasowa (miesięczniki Film, Focus Historia, Pani, Viva; informator KAI Życie Kościoła, dzienniki ogólnopolskie), internetowa, radiowa. Przygotowano wiele materiałów poligraficznych z logo SKOK (ulotkę w łącznym nakładzie ponad 800 tysięcy sztuk, ponad 100 tysięcy plakatów, banery kinowe, siatki wielkoformatowe,

billboardy i ściany winylowe w różnych formatach, citylighty i backlighty, zaproszenia na premierę, foldery dla szkół, standy, kalendarz trójdzielny). Materiały edukacyjne, promocyjne i reklamowe zostały wysłane do 31 500 szkół, 35 kurii, 75 seminariów i 74 Uniwersytetów Trzeciego Wieku. 16 lutego w Teatrze Wielkim - Operze Narodowej odbyła się uroczysta premiera filmu. Zaproszenia na uroczystość zawierały logo SKOK. Podczas premiery zapewniono możliwość dystrybucji innych materiałów reklamowych sponsora. Przed pokazem filmu wyemitowano spot spółdzielczych kas. Logo SKOK zostało także umieszczone w reklamach multimedialnych przekazanych nadawcom reklam niekomercyjnych, a przede wszystkim - wraz z informacją o sponsoringu - zostało umieszczone w napisach czołowych 181 kopii filmowych, których regularną dystrybucję kinową rozpoczęto 27 lutego.

Pierwsza duża wizerunkowa (i częściowo produktowa) kampania reklamowa SKOK w roku 2009 została przeprowadzona w marcu pod hasłem: „Nie wińcie nas. Nie jesteśmy bankiem” i miała związek z postępującym kryzysem na światowych rynkach finansowych. Telewizyjną kampanię uzupełniono o podobny przekaz z wykorzystaniem ogólnopolskiej prasy, internetu i outdooru. Na potrzeby kampanii spółdzielczych kas zarejestrowano domenę internetową www.receptanakryzys.com.pl na czas od 18.03.2009 roku do 3.05.2010 roku. Na stronie reklamowano SKOK jako instytucję o wyłącznie polskim kapitale, różne od banków. Dla osób odwiedzających witrynę przewidziano możliwość bezpośredniego przekierowania na stronę www.skok.pl. Adres: www.receptanakryzys.pl wykorzystywany był na nośnikach podczas kampanii prasowej, telewizyjnej i outdoorowej. Ogólnopolską kampanię „Recepta na kryzys” kontynuowano także częściowo w czerwcu, w związku z kolejną, XVII Konferencją SKOK – zastosowano reklamy w formie recept zawierające m.in. wypowiedzi Grzegorza Biereckiego oraz informacje o polskim kapitale, w oparciu o który działają spółdzielcze kasy, liczbie członków oraz poruszono kwestie społecznego wykluczenia i walki z ubóstwem.

W połowie roku zaplanowano i przeprowadzono akcję reklamową związaną z zapisaniem się do SKOK dwumilionowego członka. W ramach akcji zorganizowano we współpracy z ogólnopolskim dziennikiem „Fakt” konkurs „Zostań dwumilionowym członkiem SKOK”. Konkurs miał na celu promocję członkostwa i zwiększenie ilości osób zapisujących się do SKOK w trakcie jego trwania, a głównym zadaniem uczestników było wymyślenie hasła reklamowego dla Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych. Zwycięskie hasło brzmiało: Ludzkość rozwija się skokami. Ogłoszenie zwycięzcy nastąpiło już w 2010 roku.

Konkurs promowała ogólnopolska kampania reklamowa „SKOK Kasa zwykłych ludzi. Są nas 2 miliony”. Reklamy spółdzielczych kas, będące uzupełnieniem kampanii telewizyjnej (120 spotów spółdzielczych kas na antenie TVP 1, TVP 2 i TVP Kultura) umieszczono w wiodących dziennikach i tygodnikach (Fakt, Przegląd Sportowy, Sport, Dziennik Polska The Times, Rzeczpospolita, Nasz Dziennik, Gość Niedzielny, Tygodnik Katolicki Niedziela, Przegląd, Gazeta Polska). Kampanii prasowej i telewizyjnej towarzyszył outdoor - około 500 tablic reklamowych w 18 miastach. W uzupełnieniu akcji wydrukowano i rozesłano SKOK plakaty promocyjne (łącznie nakład 11 000 szt.) i ulotki reklamowe (łącznie nakład 520 000 szt.), na których znalazły się informacje o konkursie i obowiązujących w nim zasadach.

Pod koniec 2009 roku efekt oddziaływania poprzedniej kampanii wzmocniony został poprzez działania public relations - współpracę redakcyjną z kilkoma tytułami prasy codziennej, w efekcie której ukazały się edukacyjne wkładki dotyczące finansów (Fakt, Super Express i Rzeczpospolita po 7 emisji różnotematycznych), realizowane pod hasłem SKOK - Partner Programu Walki z Wykluczeniem Finansowym oraz dużą kampanię internetową „SKOK - pozwól się zaskoczyć”. Opracowano i wdrożono mini site (www.skokzaskakuje.pl), a także kanał telewizji internetowej, Widgeta (internetowe narzędzie personalizacji stron internetowych, w tym blogów, służące do dystrybucji treści kampanii) oraz grę „Sprytny Skoczek”. Głównym celem tych działań było przedstawienie SKOK jako instytucji konkurencyjnej względem banków i dotarcie z ofertą do młodych użytkowników. Do stycznia 2010 roku liczba odsłon strony www.skokzaskakuje.pl dla wszystkich użytkowników wyniosła 300 tysięcy, a liczba unikalnych użytkowników wyniosła ponad 220 tysięcy.

Przez cały rok kontynuowano podjętą w latach ubiegłych i związaną najczęściej z realizacją stałych umów współpracę z wieloma instytucjami oraz z tytułami prasowymi. Regularnie materiały o SKOK ukazywały się między innymi w Tęczy (organie Krajowej Rady Spółdzielczej), Niezależnej Gazecie Polskiej (SKOK-i sponsorowały także kilka imprez związanych ze środowiskami współpracującymi z tym tytułem: Polskie Śpiewanie, gala Człowiek roku), magazynie społecznym Moja Rodzina. Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe wsparły także tradycyjnie Gdańsk DocFilm Festival, koncert „Katolicy na ulicy”, Międzynarodowy Wyścig Kolarski Solidarności i Olimpijczyków.

Tradycyjnie też zaznaczona została obecność SKOK na Jasnej Górze, między innymi podczas Pielgrzymki Rodziny Radia Maryja i Pielgrzymki Ludzi Pracy

(druk i dystrybucja okolicznościowych pamiątek dla pielgrzymów). SKOK ufundowały nową figurę Matki Bożej, która została umieszczona na placu na terenie klasztoru oraz sfinansowały prace rekonstrukcyjne przy cokole pomnika Matki Bożej, na którym została osadzona nowa figura Matki Bożej.

Na jasnogórskim placu zamontowano wystawę pt. „Spółdzielcze Kasy Oszczędnościowo-Kredytowe Matce Bożej” - 13 tablic przedstawia dotychczasowe zaangażowanie SKOK na Jasnej Górze (m.in. sponsoring Pielgrzymki Benedykta XVI do Polski i dary wotywnie) oraz informacje o spółdzielczych kasach jako instytucji finansowej skupiającej blisko 2 miliony osób, instytucji o wyłącznie polskim kapitale, której oferta skierowana jest do wszystkich (w tym osób wykluczonych finansowo).

Kasa Krajowa zawarła umowę z Radiem Maryja w sprawie wspólnej kampanii poświęconej walce z wykluczeniem finansowym.

3. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI KRAJOWYMI I ZAGRANICZNYMI

System SKOK kontynuował współpracę z wieloma instytucjami krajowymi i zagranicznymi.

INSTYTUCJE KRAJOWE

Stała współpraca systemu SKOK z instytucjami krajowymi obejmowała następujące podmioty:

- Rada Rozwoju Rynku Finansowego - powołana na mocy zarządzenia ministra finansów jako organ opiniodawczy i doradczy w sprawach rynku finansowego. W skład Rady wchodzi Prezes Zarządu Kasy Krajowej Grzegorz Bierecki.
- Bank Gospodarstwa Krajowego - w związku z udzieleniem przez SKOK długoterminowych kredytów mieszkaniowych z dopłatami Skarbu Państwa.
- Narodowy Bank Polski - przekazywanie danych SKOK w celu umożliwienia NBP wykonywania zadań związanych z opracowywaniem statystyki pieniężnej dla potrzeb Europejskiego Banku Centralnego.
- Główny Urząd Statystyczny - dostarczanie danych SKOK w ramach programu badań statystycznych statystyki publicznej w celu opracowania

publikacji „Wyniki finansowe Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych”.

- Generalny Inspektor Informacji Finansowej - w zakresie przeprowadzanych w SKOK kontroli związanych z przestrzeganiem procedur przeciwdziałania tzw. praniu brudnych pieniędzy.
- Biuro Informacji Kredytowej S.A. – w roku 2009 współpraca obejmowała składanie zapytań kredytowych oraz wysyłanie elektronicznie za pośrednictwem BIK S.A. do Ministerstwa Finansów informacji o otwartych i zamkniętych rachunkach przedsiębiorców.
- Krajowa Rada Spółdzielcza – jako naczelny organ spółdzielczości w Polsce w październiku i listopadzie przeprowadziła w Kasie Krajowej lustrację, w listopadzie skierowała list do Prezydenta RP zawierający prośbę o niepodpisywanie nowej Ustawy o s.k.o.k.
- biura informacji gospodarczej – Kasa Krajowa kontynuowała współpracę z Krajowym Rejestrem Długów oraz Europejskim Rejestrem Informacji Finansowej celem umożliwienia Kasom korzystania z informacji gospodarczych przy wykorzystaniu infrastruktury służącej do wymiany informacji kredytowej w ramach tzw. projektu BBC.

INSTYTUCJE ZAGRANICZNE

Współpraca z instytucjami zagranicznymi obejmowała:

- Światową Radę Związków Kredytowych (WOCCU) z siedzibą w Madison – w 2009 r. Prezes Grzegorz Bierecki został wybrany na wiceprzewodniczącego. Przedstawiciele Kasy Krajowej uczestniczyli w walnym zgromadzeniu tej organizacji. Przedstawiciele Kasy Krajowej uczestniczą w zorganizowanych przez WOCCU ciałach, jakimi są: Regulators' Roundtable (Okrągły Stół regulatorów kas spółdzielczych z różnych krajów, stanowiący forum wymiany poglądów i dobrych praktyk regulatorów unii kredytowych), Międzynarodowa Sieć Regulatorów Unii Kredytowych (International Credit Union Regulators Network, której zadaniem jest tworzenie platformy współpracy szefów nadzorów nad uniami kredytowymi w poszczególnych krajach), członkiem Komitetu Sterującego ICURN jest Wiceprezes Wiktor Kamiński.
- Grupa G-7 - forum wymiany doświadczeń wynikających z działalności unii kredytowych w krajach, w których funkcjonują najistotniejsze w światowym ruchu organizacje krajowe unii kredytowych (USA, Kanada, Polska, Irlandia, Konfederacja Karaibska, Australia, Brazylia),

które wypracowuje kierunki rozwoju unii kredytowych. Polski system SKOK w grupie G-7 w roku 2009 reprezentował Prezes Zarządu Kasy Krajowej Grzegorz Bierecki.

- Europejskie Forum Unii Kredytowych (ang. ENCU) – utworzone przez europejskie unie kredytowe (Kasę Krajową, Stowarzyszenie Brytyjskich Unii Kredytowych i Irlandzką Ligę Unii Kredytowych oraz Rumuński Związek Unii Kredytowych); celem działania Forum jest określanie strategii Kas w odniesieniu do regulacji rynku finansowego, które zostały wniesione pod obrady Parlamentu Europejskiego. Ustalenia Forum były następnie przekazywane do przedstawicielstwa unii kredytowych w Brukseli, które monitoruje działalność Parlamentu Europejskiego w zakresie rozwiązań legislacyjnych oraz realizuje ustalenia Forum w zakresie oczekiwanych przez europejskie unie kredytowe rozwiązań. Została stworzona i jest stale rozwijana strona internetowa www.creditunionnetwork.eu prezentująca specyfikę i dorobek europejskich kas spółdzielczych oraz stanowiska Forum w różnych sprawach dotyczących działalności Kas. Wiceprezes Wiktor Kamiński reprezentował ENCU na spotkaniu konsultacyjnym dotyczącym finansowania działalności instytucji mikrokredytu w państwach członkowskich.
- Komisję Europejską (DG Markt) - Grupa Ekspertów ds. Edukacji Finansowej, gdzie system unii kredytowych reprezentował Wiceprezes Wiktor Kamiński.
- Irlandzką Ligę Unii Kredytowych.
- Międzynarodowy Związek Spółdzielczy (ICA) z siedzibą w Genewie, a w szczególności Region Europejski, przedstawiciele Kasy Krajowej uczestniczyli w Walnym Zgromadzeniu Regionu Europa i Walnym Zgromadzeniu ICA.
- Organizacje Visa i MasterCard w zakresie wydawania kart płatniczych dla członków SKOK (Kasa Krajowa jest członkiem tych organizacji).
- Unie kredytowe z obszaru Europy Wschodniej:
Białoruś – w ramach kontynuowanej współpracy, system SKOK pomógł uzyskać stowarzyszeniu unii kredytowych na Białorusi członkostwo w WOCCU, przygotowano wnioski projektowe, dzięki którym uzyskano grant na sfinansowanie ekspertyzy prawnej (przygotowanie ustawy o uniach kredytowych na Białorusi), w drugim etapie, który będzie kontynuowany w 2010 r. Dzięki środkom pozyskanym z WOCCU i Gwinnett Federal Credit Unions sfinansowano szkolenia dla Białorusinów i udział przedstawiciela białoruskich unii kredytowych w Konferencji Krajowej SKOK.

- Powstała grupa inicjatywna celem rewitalizacji unii kredytowych na Słowacji – Kasa Krajowa udzielała merytorycznego wsparcia w trakcie dwóch misji na Słowacji, gdzie przedstawiano najważniejsze zagadnienia związane z organizacją i funkcjonowaniem unii kredytowych, odbyło się także spotkanie z marszałkiem Parlamentu Słowacji celem prezentacji założeń do ustawy o uniach kredytowych.

4. KADRY

Zatrudnienie w Kasie Krajowej na koniec 2009 r., w porównaniu do roku 2008, wzrosło o jedną osobę i wyniosło 77 etatów (bez urlopów wychowawczych i bezpłatnych). W ciągu roku w Kasie Krajowej zatrudnienie zakończyło 5 osób, pozyskano 6 nowych pracowników. Dwóch pracowników kontynuuje zatrudnienie w innych podmiotach systemu SKOK.

Zatrudnienie w etatach bez urlopów macierzyńskich wychowawczych i bezpłatnych

Dział	31.12.2008	31.12.2009	Wzrost/spadek
Organizacyjno-prawny	11	9	-18,2%
Monitoringu i kontroli	19	21	+10,5%
Finansowo-księgowy	9	9	-
Operacyjno-finansowy	4	4	-
Kart, Rozliczeń i Informacji Kredytowej	8	11	+37,5%
Informatyczny	8	7	-12,5%
Pozostałe stanowiska	16	16	-

Pracownicy Kasy Krajowej to głównie ludzie młodzi – średnia wieku nie przekracza 37,7 lat. Są to także ludzie bardzo dobrze wykształceni. Pracownicy z wyższym wykształceniem stanowią 84,4% osób zatrudnionych. Kobiety stanowią 49,4% zatrudnionych. Pracownicy Kasy Krajowej motywowani są do rozwoju i podnoszenia swoich kwalifikacji. Szeroko zakrojona polityka szkoleniowa sprzyja rozwijaniu umiejętności zawodowych i personalnych pracowników.

5. SYSTEM SKOK

W roku 2009 działanie systemu SKOK nakierowane było na optymalne wykorzystanie sytuacji rynkowej poprzez włączanie do systemu SKOK podmiotów oferujących usługi uzupełniające dotychczasową ofertę SKOK lub umożliwiające świadczenie oferowanych usług w szerszym niż dotychczas zakresie. Celem działania Kasy Krajowej jest optymalne zintegrowanie działań wszystkich podmiotów systemu SKOK dla zapewnienia realizacji celów strategicznych w zakresie dostarczania członkom SKOK jak najlepszych produktów i usług.

W roku 2009 do systemu SKOK dołączyły dwa kolejne podmioty: spółka eCard oraz Global Cash dysponujące sieciami bankomatów. Dzięki temu połączeniu do systemu SKOK zostało włączonych 315 bankomatów sieci eCard i 110 bankomatów sieci Global Cash. Spółka w ciągu całego roku wdrażała w kolejnych kasach spółdzielczych karty płatnicze Visa wydawane przez Kasę Krajową, a także organizowała posadawianie własnych bankomatów, których na koniec roku było 322. Karty Visa oferuje łącznie 39 SKOK, dla członków wydano ponad 350 tys. kart.

Spółka Media SKOK to strategiczny partner Kasy Krajowej w realizacji działań reklamowo-promocyjnych systemu SKOK z wykorzystaniem środków z budżetu akcji reklamowo-promocyjnej. Także w roku 2009 spółka realizowała zadania promujące system SKOK oraz całościowe akcje reklamowe kas. Spółka kontynuowała także działalność wydawniczą.

Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych, świadczące swoje usługi zarówno dla SKOK jak i ich członków, nie odczuło efektów kryzysu finansowego. TFI SKOK S.A. w 2009 r. podjęło prace celem uruchomienia kolejnego funduszu etycznego, który wzbogaci ofertę tego podmiotu.

Działające w ramach systemu SKOK towarzystwa ubezpieczeniowe – TUW SKOK oraz TU SKOK Życie S.A. w roku 2009 rozwijały się dynamicznie, szczególnie w zakresie ubezpieczeń, które mogą zostać powiązane z pożyczkami i kredytami udzielanymi przez SKOK.

Pod koniec roku zostały podjęte działania zmierzające do połączenia dwóch podmiotów systemu SKOK funkcjonujących w obszarze IT – dostawcy oprogramowania SkokCom „H&S” sp. z o.o. oraz „H&S Outsourcing” sp. z o.o.

oferującej obsługę platformy e-SKOK oraz usługi typu „call center” (sprzedaż produktów, windykacja, działania reklamowe). Z obu tych spółek w styczniu 2010 r. został utworzony nowy podmiot „Hardware Software Outsourcing” sp. z o.o., której celem jest dostarczanie zintegrowanych usług IT dla systemu SKOK.

Działalność rozwija spółka Asekuracja sp. z o.o., która współpracując z kancelariami windykacyjnymi na terenie Polski, wspomaga SKOK między innymi w prowadzonych działaniach windykacyjnych w zakresie tzw. windykacji przedsądowej oraz sądowej.

W roku 2009 były kontynuowane działania związane z wnoszeniem do spółki SKOK Holding udziałów i akcji będących w posiadaniu Kasy Krajowej. Do spółki zostały wniesione tytułem aportu pozostałe w portfelu Kasy Krajowej pakiety akcji TF SKOK S.A. Dzięki tym działaniom nastąpiło uporządkowanie struktury systemu SKOK, co umożliwia ustalenie centrów decyzyjnych i oznacza posiadanie w strukturze silnej kapitałowo spółki.

Stowarzyszenie Krzewienia Edukacji Finansowej jako podmiot wspomagający realizację misji SKOK w zakresie edukacji kontynuowało prowadzenie sieci Ośrodków Doradztwa Finansowego i Konsumentckiego, gdzie osoby znajdujące się w trudnej sytuacji finansowej mogą bezpłatnie uzyskać pomoc i porady. SKEF zorganizowało międzynarodową konferencję pod tytułem „Edukacja finansowa szansą na wzrost świadomości ekonomicznej młodzieży” połączoną z warsztatami prowadzonymi przez ekspertów zagranicznych. SKEF przygotowało podręcznik przeznaczony dla szkół ponadgimnazjalnych „Żyj finansowo”, na bazie tego podręcznika realizuje projekt wprowadzania do wybranych szkół w całym kraju odrębnych zajęć lekcyjnych poświęconych zarządzaniu finansami.

Działalność kontynuuje także Spółdzielczy Arbitraż Konsumentcki. W roku 2009 do SAK-u wpłynęło łącznie dziesięć wniosków. Pięć wniosków zostało zwróconych z uwagi na braki formalne lub niedopuszczalność rozstrzygnięcia sprawy przez SAK, w czterech przypadkach SAK wydał orzeczenia, postępowanie w sprawie jednego wniosku nie zostało zakończone do końca 2009 r.

Do Sądu Polubownego w roku 2009 zostały wniesione dwie sprawy.

W roku 2009 były kontynuowane prace związane z uruchomieniem nowego podmiotu ruchu SKOK – Banku Oszczędnościowo-Kredytowego S.A.

Komisja Nadzoru Finansowego w listopadzie podtrzymała swoją wcześniejszą decyzję w sprawie odmowy udzielenia licencji bankowej. Decyzja ta została poprzedzona wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego stwierdzającym beczynność Komisji i zobowiązującym Komisję do wydania decyzji w ciągu 30 dni. Kasa Krajowa, po otrzymaniu decyzji wraz z uzasadnieniem w lutym 2010 r. zaskarżyła ją do WSA.

6. WYNIKI FINANSOWE KASY KRAJOWEJ ZA ROK 2009

Kasa Krajowa za rok 2009 wypracowała zysk netto ponad 24,5 mln zł. Bardzo dobry wynik finansowy roku 2009 został osiągnięty dzięki uzyskaniu przez Kasę Krajową przychodów z odsetek od lokat oraz uzyskiwaniu przychodów z instrumentów typu asset management, pomimo że z uwagi na panujący kryzys finansowy polityka inwestycyjna opierała się na instrumentach krótkoterminowych oraz gwarantujących niższą dochodowość, ale większe bezpieczeństwo (głównie lokaty bankowe, bony skarbowe). Przychody z odsetek były w roku 2009 o 27% wyższe niż w roku 2008, pozycja „aktualizacja inwestycji” obejmująca wycenę portfela asset management wykazała wzrost o ponad 140% względem poprzedniego roku.

Przychody ze sprzedaży produktów były o 1.420 tys. zł niższe niż w roku 2008, stan taki jest wynikiem znacznie niższego zapotrzebowania SKOK na pożyczki i kredyty.

7. PRZEWIDYWANE WARUNKI REALIZACJI WYNIKU FINANSOWEGO W ROKU 2010

Na osiągnięcie przez Kasę Krajową zaplanowanego wyniku finansowego w roku 2010 będą miały wpływ następujące czynniki:

- kontynuacja konserwatywnej polityki inwestycyjnej skutkującej niskim ryzykiem inwestycyjnym portfela Kasy Krajowej,
- wdrożenie modelu zarządzania ryzykiem kredytowym w SKOK, który będzie sprzyjał prowadzeniu „ostrożnej” polityki kredytowej i tym samym utrzymaniu niewielkiego portfela wierzytelności przeterminowanych,

- dalszy rozwój akcji depozytowej SKOK skutkujący wzrostem aktywów,
- systematyczne rozwijanie jednolitych procedur świadczenia usług o charakterze prosprzedażowym, mające na celu zwiększenie akcji kredytowej i depozytowej w SKOK,
- ograniczenie i monitorowanie wysokości ponoszonych kosztów, w szczególności związanych z realizacją nowych przedsięwzięć biznesowych.

Potencjalne zmniejszenie wyniku mogą wpływać następujące okoliczności:

- niestabilna sytuacja prawna, mogąca skutkować zasadniczą zmianą w modelu funkcjonowania systemu SKOK przy jednoczesnym ograniczeniu źródeł przychodów oraz wzroście obciążeń finansowych,
- ewentualne nasilenie się kryzysu finansowego, które może skutkować niższą wyceną niektórych aktywów Kasy Krajowej,
- trwający kryzys finansowy, który negatywnie wpływa na sytuację gospodarstw domowych, co może oznaczać wzrost należności przeterminowanych w całym sektorze instytucji kredytowych, co także znajdzie odzwierciedlenie z sytuacji kas spółdzielczych a tym samym Kasy Krajowej,
- konkurencja ze strony pozostałych podmiotów rynku usług finansowych, konkurujących o istotnie zmniejszoną na skutek recesji grupę „dobrych klientów”, tzn. osób posiadających pracę i tym samym stały dochód.

8. OCENA REALIZACJI PLANU SZEŚCIOLETNIEGO NA LATA 2008-2014

Rok 2009 był kolejnym rokiem realizacji Planu sześcioletniego, w trakcie którego kontynuowano realizację założeń Planu:

- SKOK stale rozwijają swoją działalność – zwiększeniu ulegają aktywa SKOK, wolumen udzielonych pożyczek i kredytów oraz przyjętych depozytów, liczba placówek oraz baza członkowska,
- w kolejnych Kasach wdrażane są nowoczesne usługi (karty płatnicze i bankowość elektroniczna), co sprzyja pozyskiwaniu nowych grup członków, szczególnie ludzi młodych i dobrze wykształconych,
- za pośrednictwem podmiotów działających w ramach systemu SKOK (Instytut Stefczyka, SKEF) prowadzone są działania edukacyjne dotyczące finansów,

- zainicjowano powołanie grupy Kas Stefczyka celem osiągnięcia efektu synergii – w ramach projektu powstała spółka Towarzystwo Zarządzające SKOK sp. z o.o. Spółka Komandytowo-Akcyjna, której celem jest outsorsowanie usług związanych z działalnością Kas, co pozwoli na obniżenie kosztów prowadzonej działalności,
- prowadzone są działania zmierzające do podniesienia bezpieczeństwa SKOK poprzez ograniczenie ryzyka kredytowego. Celowi temu służą tworzone na bazie zanonimizowanych danych kredytowych pozyskanych od SKOK raporty dotyczące ryzyka kredytowego w różnych ujęciach, co ma wspomóc efektywność i bezpieczeństwo SKOK.

9. RAPORT DOTYCZĄCY RYZYKA

W 2009 roku Zarząd i Rada Nadzorcza obserwowały wpływ ryzyka rynkowego, a szczególnie kryzysu finansowego na sytuację finansową Kasy Krajowej oraz na ryzyko w działalności Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych.

Oba obszary przenikają się wzajemnie, ponieważ SKOK są równocześnie obiektem nadzoru, a co za tym idzie norm, regulacji i działań nadzorczych oraz partnerami i kontrahentami Kasy Krajowej z racji stosunku członkostwa, przepisów ustawy oraz norm stanowionych przez Kasę Krajową. Organa Kasy Krajowej, w tym szczególnie Komisja Funduszu Stabilizacyjnego zajmowały się analizą możliwego wpływu kryzysu na fundusze Kasy Krajowej. Z satysfakcją należy zauważyć, że ani Kasa Krajowa, ani SKOK nie zanotowały istotnych problemów z tego tytułu.

W roku 2009 system SKOK kontynuował budowę zintegrowanego systemu zarządzania ryzykiem (SZR) rozumianego jako zbiór mechanizmów pozwalających na systematyczne identyfikowanie, analizowanie (szacowanie) i monitorowanie poszczególnych rodzajów ryzyk - celem jest wspomoczenie procesu podejmowania decyzji zarówno w obszarze strategicznym, jak i operacyjnym. Model zarządzania ryzykiem w dotychczasowej praktyce w zakresie dotyczącym działalności Kas koncentrował się na analizie poszczególnych obszarów działania SKOK – w szczególności analiza obejmowała aktywa finansowe oraz jakość zarządzania i opierała się na prewencji związanej ze stratami, zgodnie z definicją ryzyka, jako możliwości wystąpienia szkody. Kasa Krajowa rozszerzyła system zarządzania ryzykiem, składający się obecnie ze sprawozdawczości, systemu KAPER,

monitoringu i systemu kontroli o kolejne narzędzie w postaci hurtowni danych kredytowych i systemu raportów analitycznych (Syntetyczny Raport Ryzyka Kredytowego). Aplikacje „Vintage”, „Roll Rates”, „Portfel” zostały przygotowane w ramach prac służących do prowadzenia nadzoru nad Kasami. W czwartym kwartale 2009 roku rozpoczęto udostępnianie aplikacji wchodzących w skład Syntetycznego Raportu Ryzyka Kredytowego zainteresowanym SKOK. Aplikacje podlegają stałemu rozwojowi. Planowane jest udostępnianie tych aplikacji dla celów zarządzania ryzykiem w kasach.

Rok 2009 był bardzo trudny dla instytucji finansowych. Kryzys światowych rynków finansowych w sferze makroekonomicznej skutkował między innymi spowolnieniem gospodarki, wzrostem bezrobocia, a co za tym idzie wzrostem przeterminowań kredytów.

System SKOK pozostaje poza bezpośrednim oddziaływaniem kryzysu: nie występuje problem inwestycji w „toksyczne” papiery wartościowe, udział kredytów hipotecznych i mieszkaniowych nie tworzy zagrożenia dla płynności kas. System w roku 2009 rozwijał się bardzo dobrze; utrzymuje się tempo wzrostu podobne jak w latach ubiegłych.

Kasa Krajowa kontynuowała monitorowanie stanu płynności w kasach w systemie dekadowym, wraz z oceną ryzyka koncentracji kredytów. Na początku roku została wydana norma dopuszczalnego ryzyka w zakresie ustalania zdolności kredytowej członków Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych.

Można wskazać kilka obszarów ryzyka pozostających w sferze zainteresowania systemu SKOK.

RYZYKA STRATEGICZNE:

- Ryzyka prawne.
Związane z niewłaściwą lub nieskuteczną identyfikacją i stosowaniem regulacji zewnętrznych w kontekście prowadzonej działalności: systematyczne działania prowadzone są na poziomie Kasy Krajowej w dwóch obszarach. Prowadzone jest zarówno stałe monitorowanie zmieniających się przepisów, jak też opracowywane są standardy i zalecenia, a wszystkie projektowane regulacje badane są pod kątem zgodności z prawem. Równocześnie analizowane jest na bieżąco zmieniające się środowisko

prawne Unii Europejskiej i podejmowane są działania prewencyjne i dostosowawcze. Prowadzone są stałe działania typu compliance, szczególnie w zakresie przeciwdziałania tzw. praniu brudnych pieniędzy, ochrony praw konsumentów oraz zgodności działań z Kodeksem Dobrych Praktyk i Zasad Działania SKOK. Największe zagrożenie dla systemu SKOK wiąże się z nową Ustawą o s.k.o.k. uchwaloną przez Sejm w dniu 5 listopada 2009 r., skierowaną przez Prezydenta RP do Trybunału Konstytucyjnego. Nowym obszarem działania było ułożenie relacji z instytucjami regulującymi rynek finansowy: Komitetem Stabilności Finansowej, Komisją Nadzoru Finansowego, Narodowym Bankiem Polskim oraz Bankowym Funduszem Gwarancyjnym.

- Reputacja.

Dotyczy zdolności organizacji do ochrony dobrego imienia i utrzymania świadczonych usług na poziomie wymaganym przez klientów. Realizowane jest zarówno poprzez monitoring mediów, badania satysfakcji, jak też konsekwentne wdrażanie metod zarządzania opartych na wysokiej jakości potwierdzonej odpowiednimi certyfikatami, zarówno w Kasie Krajowej, SKOK jak też innych organizacjach systemu SKOK. Bardzo istotne znaczenie miały działania z zakresu public relations, uświadamiające opinii publicznej odmienną i odrębną rolę systemu SKOK od systemu bankowego i utrzymanie wiarygodności kas jako bezpiecznego miejsca dla deponowania oszczędności. Bardzo istotne znaczenie miało przeciwdziałanie „czarnemu PR” jaki pojawiał się w trakcie sejmowych prac nad Ustawą o s.k.o.k.

- Rozwój produktów.

Dotyczy odpowiedniego poziomu rozwoju produktów i usług oraz zdolności do nadążania za zmiennymi oczekiwaniami i potrzebami klientów. Prowadzony jest w oparciu o badania satysfakcji, regularne konsultacje w ramach strategicznej grupy klientów oraz poddawany walidacji u kluczowych klientów w poszczególnych grupach. W praktyce rozwój produktów koncentrował się nadal na kartach płatniczych oraz zwiększeniu dostępu do rachunków poprzez Internet (e-SKOK) oraz sieć bankomatów (SKOK 24) we współpracy z Towarzystwem Finansowym SKOK S.A. TUV SKOK rozwijało ofertę ubezpieczeń związanych z zawieraniem umowami pożyczek i kredytów m.in. zabezpieczające pożyczkobiorców, którzy utracili pracę (przejęcie okresowej odpowiedzialności za spłatę rat kredytu/pożyczki), co jest odpowiedzią na sytuację kryzysową w gospodarce.

- Informacja zarządcza.
System SKOK podejmuje prace w celu lepszego udostępniania właściwych informacji wykorzystywanych w celu opracowania skutecznej długookresowej strategii działania organizacji. Na poziomie Kasy Krajowej Zarząd dokonuje comiesięcznych, kwartalnych, półrocznych i rocznych ocen zarówno sytuacji finansowej Kasy Krajowej, jak też SKOK w różnych zakresach. Kontynuowano projekt mający na celu utworzenie centralnej bazy danych dla celów zarządzania ryzykiem w systemie SKOK - system gromadzenia, opracowania i dystrybucji informacji i analiz. Została stworzona aplikacja do oceny jakości portfela kredytowego SKOK oraz bezpiecznego przesyłania danych i gotowych raportów.

RYZYKA FINANSOWE:

- Ryzyka kredytowe i kontrahenta.
Związane z rozmiarem prawdopodobieństwa utraty wartości kredytowanych pozycji aktywów. W Kasie Krajowej wartość ta wynosi poniżej 0,1%. Przy udzielaniu kredytów stosowana jest zasada „dwóch par oczu”, Dział Operacyjno-Finansowy wspierany jest analizami i ocenami Zespołu Monitoringu i Zarządzania Ryzykiem. Pomoc w ramach Funduszu Stabilizacyjnego udzielana jest w formie umów na podstawie uchwał Zarządu, po zasięgnięciu opinii Działu Monitoringu i Kontroli oraz niezależnej Komisji Funduszu Stabilizacyjnego. Komisja jest dwunastoosobowym organem doradczym Zarządu, a zasiadają w niej przedstawiciele SKOK.
- Ryzyka płynności.
Dotyczy możliwości bieżącego pokrycia zobowiązań operacyjnych lub finansowych. W Kasie Krajowej badane są na bieżąco limity zaangażowań wynikające z Ustawy o SKOK oraz bardziej szczegółowe limity wewnętrzne. Określona jest lista instytucji o wysokim poziomie bezpieczeństwa, aktualizowana na podstawie informacji rynkowej. Płynność SKOK oceniana jest w oparciu o analizę wskaźnikową, w tym analizę zmian poziomu obowiązkowej rezerwy płynnej, wynoszącej 10%, funduszu oszczędnościowo-pożyczkowego SKOK. Zwiększenie rezerwy płynnej w Kasach następuje w oparciu o ocenę wskaźnikową sytuacji SKOK i ocenę ryzyka rynkowego.

W związku z kryzysem na rynkach finansowych Kasa Krajowa prowadziła dekadowy monitoring płynności w Kasach.

- Ryzyko stopy procentowej.

Związane z dopasowaniem stawki oprocentowania oraz terminów płatności aktywów i zobowiązań. Kasa Krajowa i SKOK stosują w przeważającej większości zmienne stopy procentowe. Kasa Krajowa bada na bieżąco przestrzeganie przez kasy limitów dopasowania aktywów i pasywów o stałych stopach. W kolejnych latach wdrażany będzie model zarządzania ryzykiem płynności w ramach zintegrowanego systemu zarządzania ryzykiem.

- Ryzyka koncentracji.

Ryzyko wynikające z ekspozycji kredytowych wobec kredytobiorców z tego samego sektora gospodarczego, geograficznego lub związanych z tym samym produktem lub usługą. Kasa Krajowa udziela kredytów wyłącznie SKOK. W przypadku SKOK udział osób prowadzących działalność gospodarczą w portfelu SKOK jest niewielki. Kasy posiadają zdywersyfikowaną bazę członkowską, poza kilkoma małymi Kasami, których baza członkowska związana jest z małą grupą pracodawców. Ryzyko koncentracji ograniczone jest przepisami ustawy oraz szczegółowymi normami dopuszczalnego ryzyka wydanymi przez Kasę Krajową.

10. CIAŁA STATUTOWE KASY KRAJOWEJ

Organem zarządzającym Kasy Krajowej jest Zarząd. Zarząd Kasy Krajowej w roku 2009 pracował w następującym składzie:

Grzegorz Bierecki – Prezes

Wiktor Kamiński – Wiceprezes

Lech Lamenta – Wiceprezes

Zarząd Kasy Krajowej działa na podstawie Ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, ustawy Prawo spółdzielcze, innych obowiązujących przepisów prawa, Statutu Kasy Krajowej oraz Regulaminu Zarządu uchwalonego przez Radę Nadzorczą. Regulamin określa szczegółowy tryb działania Zarządu,

w tym podejmowania uchwał. Do kompetencji Zarządu należy podejmowanie decyzji we wszystkich sprawach niezatrzymanych w ustawie Prawo spółdzielcze i Statucie Kasy Krajowej do kompetencji innych organów.

W strukturze Kasy Krajowej funkcję organu nadzoru pełni Rada Nadzorcza. Rada Nadzorcza w 2009 r. działała w następującym składzie:

1. Adam Jedliński – Przewodniczący
2. Zygfryd Schoenhoff – Sekretarz
3. Jarosław Kazimierski – Skarbnik
4. Adam Byzdra – Członek
5. Bogumił Krzyszczak – Członek
6. Andrzej Skotniczny – Członek
7. Ireneusz Więckowski – Członek
8. Krzysztof Kwiatek – Członek
9. Jan Chmielewski – Członek

Ciałem opiniodawczym Zarządu w zakresie dysponowania środkami funduszu stabilizacyjnego jest Komisja Funduszu Stabilizacyjnego, której głównym zadaniem jest opiniowanie wniosków Kas o udzielenie pomocy stabilizacyjnej. Skład Komisji w ciągu roku nie uległ zmianie. Na dzień 31.12.2009 r. Komisja pracowała w następującym składzie:

1. Andrzej Gałązkiewicz – Przewodniczący
2. Joachim Nowak – Wiceprzewodniczący
3. Joanna Wysocka-Turek – Sekretarz
4. Leszek Wójcik – Członek
5. Mariusz Gazda – Członek
6. Mirosław Czuba – Członek
7. Tadeusz Michalik – Członek
8. Stanisław Komendacki – Członek
9. Marek Bąk – Członek
10. Szczepan Olbryś – Członek
11. Franciszek Barakowski – Członek
12. Jan Kubik – Członek

Przy podejmowaniu najistotniejszych decyzji dotyczących zasad działania systemu SKOK Zarząd Kasy Krajowej zasięga opinii działaczy systemu SKOK, wchodzących w skład Komisji Planowania Strategicznego. W roku 2009 odbyły się dwa posiedzenia Komisji, które były poświęcone omówieniu założeń do kolejnych projektów Ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, analizie skutków jakie nowe regulacje przyniosą systemowi SKOK, omówieniu aktualnych problemów SKOK wynikających z działania w warunkach kryzysu finansowego oraz prezentacji wdrażanych programów optymalizacji działalności poprzez podejmowanie wspólnych przedsięwzięć biznesowych.

W strukturze organów Kasy Krajowej działa także Sąd Koleżeński. W roku 2009 do Sądu nie wpłynęła żadna skarga.

11. PODSUMOWANIE

Zarząd Kasy Krajowej z satysfakcją stwierdza, iż cele i zamierzenia Kasy Krajowej na rok 2009 zostały w pełni zrealizowane, o czym świadczy stabilna sytuacja zarówno Kasy Krajowej, jak i samych SKOK oraz pozostałych przedsiębiorstw wchodzących w skład systemu. Wypracowany w roku 2009 wynik finansowy zasili fundusz stabilizacyjny, przyczyniając się do umocnienia systemu SKOK.

Członkom Rady Nadzorczej, Komisji Funduszu Stabilizacyjnego, Komisji Planowania Strategicznego oraz Sądu Koleżeńskiego, członkom Zarządów wszystkich instytucji systemu SKOK Zarząd Kasy Krajowej składa szczególne podziękowania za współpracę.

Grzegorz Bierecki
Prezes Zarządu

Wiktor Kamiński
Wiceprezes

Lech Lamenta
Wiceprezes